

גיליון מס' 705			
פרשת אמור תשפ"א			
מספר	שם	תאריך	מחיר
20:35	19:50	18:45	דו"ר
20:33	20:00	19:00	הילארי
20:36	20:01	18:53	הפסח
20:34	19:58	19:00	באר שבע

נחל'י נצח

ד"ר ע"י מוסדות ברוסלב | בראשות הרב שמואל שטרן שליט"א

חנוך לנוער

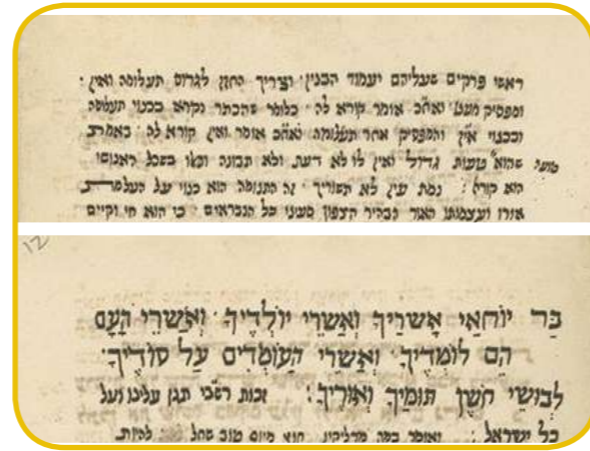
מאת: הרב בעריש הכהן גוטשטיין • תפקיד ת"ת אמונת ציון

שיחת חברים

מאת: מנחם מעדל קורץ

בר יוחאי בפירוש עתיק ובלתי נודע

פירוט נדיר על הפיוט הקדוש. כתב היד הישן שהתגלה לאחרונה

ש בועות מספר לפני ל"ג בעומר התגלה לראשונה פירוש נדיר ועתיק על הפיוט הקדוש 'בר יוחאי', בכתב יד קדום מלפני קרוב ל-200 שנה. כתב היד הוא של הגאון רבי יוסף ב"ר סעיד זצ"ל, רבה של מחוז ג'רוואח שבתימן, מגדולי ענקי הרוח שעמדו לגולת תימן במאות שנים האחרונות.

פיוט מלפני 500 שנה

כידוע, הפיוט בר יוחאי נכתב על ידי המקובל רבי שמעון לביא זצ"ל, והתקבל בקסטליה שבספרד, ולאחר מכן גלה עם בני משפחתו לפאס שבמרוקו, ובאחרית ימיו שאף לעלות לארץ הקודש, אך בדרכו בעיר טריפולי, נוכח דלילותה הרוחנית של הקהילה היהודית, החליט לסיים שם את דרכו, ולהרביץ תורה ליהודי העיר והסביבה. ככל הידוע חיבר את הפיוט בסביבות שנת ה'שי"ט, לפני קרוב ל-500 שנה.

כמו בכל תפוצות ישראל, אף בתימן פיוט זה נכנס מאד והתקבל בבתי כנסת רבים, כאשר רבים היו נוהגים לאומרו בתוך סדר 'קבלת שבת' מדי שבת בשבתו, כחלק מסדר התפילה, וכפי שמופיע בתכלאל [=סידור תפילה] 'פעמון זוהב' מאת רבינו יצחק ונה זיע"א, מלפני כ-300 שנה. וכך כיום, ברוב ככל סידורי התפילה הדפיסו את הפיוט 'בר יוחאי', מי כחלק מסדר התפילה וקבלת שבת ומי כאחד משירי השבת.

סגולה נפלאה להארת הנשמה

רבי יחיא צאלל - המהר"ץ זיע"א, בסידורו 'עין חיים' (חלק א' דף ק"א ע"ב) ביאר את מנהג קהילות תימן לומר את הפיוט בסדר קבלת שבת, וכך הוא כותב: "פמון נאה מארץ ישראל, שמסדרין בכל ערב שבת וסדר קבלת שבת על קבר רשב"י ע"ה, וזכותו יגן בעדנו ובעד כל ישראל, כי לו נאה להודות בהלל ושבח לפני מי שנאמר בעבורו נעשה אדם, שזכה וזיכה את הרבים.

ושמעתי מחכמים גדולים, שכל מי שהאיר ה' רוחו עליו אין בחול", והוא ממאיר קבלה, יגן פמון זה, וזהו סגולה נפלאה להארת הנשמה, האותיות מחכימות, והוא

הלימוד מרשב"י לחינוך הבנים

אנו מתפללים על ביאת אליהו התשבי שבנביא (מלאכי ג כד) מתואר שפעולתו תהיה 'והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם', כדי שלא ידח ממנו נדח ויהיו כולם דבקים בשורשי המסורת המועברת מדור לדור.

תורת הסוד שבנשמה

עניין נוסף רשב"י השפיע, עניין המסייע לכל הבא ליטרה, הוא גלוי הקדושה הנסתרת שבכל יהודי ויהודי. כמו שתורת הנסתר היתה קיימת מעולם, אך עד אותו היום שרשב"י האיר אותה לכל ישראל בודדים ידעו שהיא קיימת, ורק בזכותו היא נפוצה לכל חפצי החיים, כך בזכות רשב"י נגלתה פנימיות הנפש והכוחות הטמונים בנשמה הקדושה של כל אחד ואחד, וכוחו של רשב"י מסייע לגדל את הלכלוך מעל נפשו ולקבל אישור כניסה לקודש הקדשים של הנשמה ובכך לזכות לכל ההשפעות הטובות.

בכך תובן היטב הדרישה כלפניו לחיות בטהרה, ונסביר במשל שרבי גדל אייזר זצ"ל היה משמיע בשיעוריו: אדם חפץ להעביר סיר

רוחח, ואין הוא מסוגל לגעת בו מפאת רוב החום, לפיכך הוא לוקח בלויי סחבות ועוטף בהם את הסיר בכדי שיכול להחזיקו בידו. פעמים שאין די במה שעטף צריך להוסיף עוד סחבות, עד שזר הרוואה את משאו אינו מבחין כלל בסיר המונח בתוכו, וכמוכן שתמוה בעיניו מה הם בלויי הסחבות אשר בידי חברו, ופעמים אף שיגע בהם לא יחוש בשמין של חום מחמת עובי העטיפה. אולם הנושא את הסיר יודע היטב שהעיקר הוא הסיר והמאכל אשר בתוכו, וכל העטיפות הם רק כבדי שיוכל להעביר את הסיר הלאה למקום ההוא, ובבוא הזמן יזרקו כל הסחבות לאשפה בחוסר ענין.

כן הוא הדבר לגבי "כוח ה" הנמשל לדבר רוחח וחם, שבכדי שיהיה בכוח האדם לקבל את השפע הרוחני שבו, הוצרך השי"ת לעטוף את כוחו בכל מיני בלויי סחבות, ענייני העולם הזה. ולפעמים, מרוב העטיפות אין אנו חשים כלל בכוח המוסתר בהם, ויכולים חלילה לטעות שהעיקר הוא רק הנראה לעין, אך המשכיל העובד את בוראו יודע שהכל רק הסתר, ואכן אותו חכם צריך להשפיע מאורו על האחרים, להזהיר גדולים על הקטנים שיורידו את הסחבות המסתירות את האור, אור התורה אור המצוות, ואז כולם ירגישו זאת בחוש ויתענגו על ה' כאמיתות רצונו.

אמר ב"אדרא זוטא" (זוהר ח"ג רצו, ב) שרבי שמעון בן יוחאי הסתלק מן העולם בפסוק (תהלים קלג, ג) "כי שם צוה ה' את הברכה", ולא סיים לומר "חיים עד העולם". אין לנו שייכות לעניינים אלו בכדי להבין שמין מושג זה, אך תורה היא, ויש לנו לעמוד קצת ולהבין איזה חיזוק אפשר להנחיל לבנינו ולתלמידינו שיפיקו מיום ההילולא של רשב"י.

פרשתנו פותחת באמירת ה' אל משה "אמור אל הכהנים בני אהרן, ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו" (ויקרא כא, א), הרי שנצטוו האדם לשמור את עצמו בטהרה, ולא יטמא את נפשו בטומאת העולם. ותמוה מאוד: אין ניתן לדרוש מן האדם הגשמי להיות טהור, לשמור את עצמו בתכלית הטהרה?

בספרי חסידות מפרשים את דברי רש"י בתחילת הפרשה "להזהיר גדולים על הקטנים", ש"להזהיר" הוא מלשון "זוהר", הגדולים, הדיינו אלו שחננם ה' בדת לראות את דרך האמת ודרך התורה, צריכים להאיר את הדרך לקטני השכל אשר תאות העולם הזה מסתמים את עיניהם.

במערה יחד עם בנו

בכוחו של רשב"י נוכל להישאר בחיים רוחניים, כי הוא הממשיך חיים נצחיים לכל הדורות על ידי חיבור דורנו לדורות שעברו. אולי לכן סיים את עבודת חייו במילים "שם צוה ה' את הברכה"; ברכה היא מלשון בריכה, חיבור, כי רשב"י פעל שתהיה בריכה וחיבור לכל הדורות עם דורות הקודמים, שלכולם תהיה שייכות נעם. זו היא אחת מהעבודות החשובות ביותר של דורנו שתסייע לנו לקיים את דברי רשב"י (שבת קלח, ב) "ח"ו שתשתכח תורה מישראל, שנאמר 'כי לא תשכח מפי זרעו'".

על כל אחד מאיתנו, היודע שבכוחו להשפיע ולהקריין על אלו הצריכים סיוע שלא יפלו לבאר שחת חלילה - חלה חובה לעשות זאת, וגם לקרב את אלו הרוצים לחזור לשורשם. על זה קיימת לנו הבטחת רשב"י "כי לא תשכח מפי זרעו", על אף הריחוק הגדול של דורנו הצעיר לדור שלפנינו.

דבר מעשי שניתן להטקיע בנושא זה הוא הקשר האמיתי בין אב לבנו, כמו שראינו שרשב"י ובנו ירדו למחרת ולמדו בשכרותא יומם וליל ובכך ניצלו והצילו את התורה שלא תשכח מישראל, כן עלינו לפעול. ועל זה

דבר ראש הישיבה

תורת הסוד למעשה

המחלוקת על שכחת התורה • בפועל: ישכחו או לא? • מה הכוונה "אל תהיו כסוס כפרד"? • על מה רומזים שלשת התיבות מהם מורכב הארון? • יריעה מרתקת ומחכימה

שקרה, כי להחזיק את תורת הסוד זה רק על ידי פנים בפנים, שיש אהבת חברים.

וביתר עומק: דוד המלך אומר בתהלים (לב, ט) "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין". ידוע שיש פרד"ס התורה, פ"ט רמז דר"ט ס"ו, ואם מורידים את הס' מהפרד"ס נשארת המילה "פרד". וזה הפירוש, שכשאתם לומדים את התורה אל תלמדו כמו "פרד" שלומדים רק פשט רמז דרש, כי אז יש חוסר בהבנה, "אין הבין", אלא תלמדו גם את תורת הסוד, ואם אינכם לומדים את הסוד אין הארת פנים וממילא יש שכחה, אבל מי שזוכה ללמוד את הספר הקדוש ליקו"מ זוכה שתהיה לו שייכות עם תורת הסוד למרות שהוא מונח איפה שהוא מונח ועובר עליו מה שעובר, וכשיש לו שייכות לסודות התורה הוא זוכה להארת הפנים ויוצא מהשכחה.

אצלנו הכל באהבה

כתוב בחז"ל (ברכות ח, ב) שהלוחות השניות ושבירי הלוחות הראשונות מונחים בארון הברית. שבירי לוחות הם רמז לכל הנפשות השבורות והנפולות, שזה עניין

השכחה שאמרו חכמים "עתידיה תורה שתשכח". ובמילה "שבירי" יש רמז לרשב"י, כי מי שיכול להציל אותנו מהשכחה זה רשב"י, שהוא מגיע להציל אותנו מהשכחה ומכריז ואומר ש"לא תשכח מפי זרעו". רשב"י הוא בעל כח גדול שיכול לרדת עד למטה אלנו למקומות הנמוכים, איפה שאנו מונחים, ולהציל אותנו מהשכחה על ידי השפעת תורת הסוד.

וגם הארון עצמו מרמז על תורת הנגלה והנסתר יחד, כי ארון

הברית עשוי משלשה ארונות, ארון העץ האמצעי רומז לאדם, ארון הזהב החיצוני מרמז על תורת הנגלה, וארון הזהב החיצוני - על תורת הסוד.

והרי מה שצריכים בספירת העומר הוא להתחזק באהבת חברים בין אחד לשני, ולה זוכים ע"י תורת הסוד שהוא עניין הארת הפנים, שאז יש חיבור לכל אחד ואחד ואף אחד לא חושב שהוא גבוה מחברו, זה נקרא פנים בפנים. ולכן רשב"י הוא זה שאמר (זוה"ק במדבר קכח, א) "אנן בחביבותא תליא מילתא", כי הוא תיקן פנים תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה, על ידי שגילה את הזהר הקדוש שהוא תורת הסוד שעניינה הארת הפנים וחיבור אחד לשני ללא שום תנאים.

בגמרא הקדושה (שבת קל"ח ע"ב) מסופר על פגישת תנאים שתזכר לדורות, והנה לשון הגמרא: "תנו רבנן, כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל, שנאמר (עמוס ח, יא) 'הנה ימים באים נאם ה' אלקים והשלחתי רעב בארץ; לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'..." תניא: רבי שמעון בן יוחאי אומר: חס ושלום שתשתכח תורה מישראל! שנאמר (דברים לא, כא) "כי לא תשכח מפי זרעו!" אלא מה אני מקיים "שיוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו"? שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד".

ויש להבין מה כוונת רשב"י בדבריו שאמר שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד, א"כ לכאורה זה סימן שהתורה כן תשתכח? וראה רש"י שפירש "הלכה ברורה - בטעמים שלא יאה בה מחלוקת".

ועל פי דבריו מובן ששורש השכחה נמשך מהמחלוקת, וזה מה שרשב"י אמר: אם יש מחלוקת - שכחה, אבל בשורש לא צריכה להיות שכחה כלל, כי בשורש לא צריך שיהיה מחלוקת, ומהו השורש? זה תורת הסוד, שמגלה לנו ש"אלו ואלו דברי אלוקים חיים", א"כ אין כלל מחלוקת ואין שכחה. נמצא שהכל תלוי בלימוד תורת הסוד, שע"י לימוד זה זוכים שלא תשתכח התורה ותתבטל המחלוקת.

כמו פרד

וזה שאמר "שלא ימצאו הלכה ברורה" הכוונה שלא יהיו בקיאים בשורש תורת הסוד, ואז ממילא תהיה מחלוקת, כי אין הלכה ברורה. רביה"ק אמר שהוא יכול היה לכתוב ספר הלכה שלא תהיה עליו שום מחלוקת, כי אם יודעים את שורש ההלכה לפי הסוד לא צריכה להיות מחלוקת, והרבי שהשיג את התורה בשורשה יכול היה לכתוב את ההלכה ללא מחלוקת. וזה רשב"י אמר "ח"ו שתשתכח התורה מישראל", כלומר אם אתם רואים שיש איזה חילוק או פירוד, שהאחד אומר אחרת מהשני, זה בגלל שעדיין לא השיגו את השורש, את סוד הפנימיות, כי אם יודעים את הסוד של פנימיות התורה ממילא אין מחלוקת והתורה לא תשתכח.

נמצא ששורש המחלוקת הגיעה מחוסר אחדות, חוסר אהבה, ותלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה לא יכלו להחזיק את תורת הסוד כראוי ולכן קרה מה

מסודר ומיוסד דרך המעלות סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, מלמטה למעלה עד לראש כל הכתרים".

למרות תפוצתו הרחבה של הפיוט בכל תפוצות ישראל, לא נודעו פירושים על השיר אלא ממחברים שחיו במאה השנים האחרונות, עד לגילוי והחשיפה בשבועות האחרונים של כתב היד העתיק מלפני קרוב ל-200 שנה.

נכונותי בעובי הקורה

וכך כותב רבי יוסף ב"ר סעיד זצ"ל בהקדמה לפירושו לפיוט זה: "אמר הצעיר יוסף זעירא בן מורי ורבי אבא סעדיא הוא חכים ורבא ויקרא, על כן זחלתי ואירא, מחוות דעי אזכירה, נכונותי בעובי הקורה, לפרש כל נקודה וספירה, מפני כי נפשי בנפש הקבלה קשורה, כי היא לנו זוהר ואורה, ולכל ישראל תפארה, כי כולם שותים מבארה, אשר היא זכה וברורה.

"על כן אמרתי אני, אף על פי שאני קטן הערך ופחות השכל, קטן הכמות ורב האיות, קל שבקלים שפל השפלים, ממשש כעוורים, לא ידעתי דרך האורים, ואין לי רשות להיות מן המורים, כל שכן בחמורים, אשר ללב הם בויעים, ואנפי"י שלא קראתי בכל הספרים, אני ותלמידים וחבירים, עם כל זה ראיתי לעשות קצת חבורים, לפיוט בר יוחאי גדול המאורים.

"ומפני שלא מצאתי לו פירוש בכל הספרים, עמדתי ופירשתי אותו בסודות קצרים, וסודו הוא יקר מספירים, ופירושו נחמדים ויקרים, מלשם שבו ואחלמה וספירים, ומהלכלכים ומשני המאורים, כי בתוך הגלגלים על מתכותם סודים, ביום הולכים ובלילה חוזרים, לכולם בשם יקרא ועמו הם ספורים, והמעין אותו לא יהיה מן הממחרים, אבל יתבונן כעשרה ימים או עשרים, עד שיתפרשו אלו הדברים". עד כאן דבריו משם.

כולל יום שישי

דרושים תורמים עבור בשר, דגים, יין, סלי מזון, ושאר ירקות ומוצרים לחלוקה לכבוד שבת קודש עבור 50 אברכים מתמידים המתמסרים ללימוד התורה הקדושה בשעות הבוקר מידי יום שישי בכולל 'נחלי נצח'

לתרומות: 053-31-25231

להזמנות: **02-6289761** / **052-7679638**

ספרו החדש של הרב"ח שמואל שטרן שליט"א

שביל חדש נפתח אל הלב

דבי נחמן יעניק לך ולילדים שלך, חוזק נפשי והעצמה...

מוקד המבצעים למצטרפים חדשים: **02-623-1218**

